

MVO

Gecertificeerd
door SKG-IKOB

Bouwen aan MVO

MVO standaard voor de bouw

Copyright

© SKG-IKOB Certificatie B.V. te Houten (Nederland). Alle rechten voorbehouden.

Het is verboden om dit document op enige manier te wijzigen, het opsplitsen in delen daarbij inbegrepen. In geval van afwijkingen tussen een elektronische versie (bijv. een PDF bestand) en de originele door SKG-IKOB verstrekte papieren versie, prevaleert laatstgenoemde. SKG-IKOB Certificatie B.V. en/of de met haar gelieerde maatschappijen zijn niet aansprakelijk voor enige directe, indirecte, bijkomstige of gevolgschade ontstaan door of bij het gebruik van de informatie of gegevens uit dit document, of door de onmogelijkheid die informatie of gegevens te gebruiken.

Inhoudsopgave Deel A: Introductie

Deel A: Extract bouwen aan MVO - 2

1	Inleiding	4
1.1	Achtergrond	4
1.2	Doelgroep	4
1.3	Doelstelling van Bouwen aan MVO	5
1.4	Hoe is Bouwen aan MVO opgezet?	5
1.5	Leeswijzer	6
2	De bouwsector	7
2.1	MVO binnen de bouwsector	7
2.1.1	Wat is MVO?	7
2.1.2	Wat betekent MVO voor de bouwsector?	8
2.2	Het bouwproces	9
2.2.1	Initiatief	9
2.2.2	Ontwerp	9
2.2.3	Realisatie	10
2.2.4	Gebruik	10
2.2.5	Onderhoud	10
2.2.6	Renovatie	10
2.2.7	Sloop	11
2.2.8	Tot slot	11
2.2.9	Het proces van de toeleverende industrie	11
2.2.10	De bouwkolom	12
2.2.11	Denken in ketens	12
2.3	Belanghebbenden	13
2.3.1	Werknemer	13
2.3.2	Klant	14
2.3.3	Leverancier	14
2.3.4	Financieel belanghebbende	14
2.3.5	Partner	15
2.3.6	Bevoegd gezag	15
2.3.7	Maatschappelijke groepering	15
2.4	Bestaande regelingen en standaarden	16
2.4.1	Generieke regelingen in gebruik binnen de bouwsector	16

3	Het raamwerk van Bouwen aan MVO	17
3.1	Inleiding	17
3.2	De vijf MVO thema's	20
3.2.1	Bestuur en Management	20
3.2.2	Mens en Werk	20
3.2.3	Klant	21
3.2.4	Milieu	21
3.2.5	Maatschappij	22
3.3	De vijf groeifasen	23
3.3.1	Bewust worden	24
3.3.2	Toepassen	24
3.3.3	Beheersen	24
3.3.4	Verbreden	25
3.3.5	Uitblinken	25
3.4	MVO principes	26
3.5	Tot slot	26
4	Hoe gebruikt u Bouwen aan MVO?	27
4.1	Toelichting op standaard	27
4.1.1	Referenties naar bestaande regelingen	28
4.2	Toepassing van de standaard in uw organisatie	28
4.2.1	De ambitie vaststellen	28
4.2.2	Toetsing gedurende de uitvoering	28
4.2.3	Het resultaat toetsen	29

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De certificatie instellingen IKOB-BKB en SKG hebben het initiatief genomen een standaard te ontwikkelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)¹, die specifiek is voor de bouwsector. Deze MVO standaard voor de bouw is daarna in opdracht van IKOB-BKB en SKG samengesteld door Triple Square BV, een adviesbureau voor MVO. De MVO standaard voor de bouw heet *Bouwen aan MVO*.

Met Bouwen aan MVO kan een organisatie in de bouwsector ideeën op MVO gebied opdoen en de MVO inspanningen aantoonbaar maken. Bouwen aan MVO is geïnspireerd op (internationaal) geaccepteerde en veelgebruikte MVO-standaarden, zoals ISO 26000, de MVO prestatieladder, ISO 14001 en VCA.

Bouwen aan MVO is een integrale MVO standaard, dat wil zeggen dat het een MVO standaard is die alle aspecten van MVO in zich heeft. Bouwen aan MVO onderscheidt zich van andere MVO standaarden door:

- **Herkenbaarheid voor de bouwsector:** Bouwen aan MVO is bouw –specifiek en afgestemd op de MVO onderwerpen die voor de bouwsector relevant zijn;
- **Toegankelijkheid:** Bouwen aan MVO is geschikt voor kleine en grote bedrijven en kan dus ook worden toegepast door het MKB (midden- en kleinbedrijf) of door bouwcoöperaties, zowel door organisaties die al ervaring hebben met MVO als organisaties die willen starten met MVO;
- **Efficiëntie:** Bouwen aan MVO laat duidelijk zien waar andere, gerelateerde standaarden

aansluiten (zoals VCA of ISO 14001), zodat er geen nieuwe administratieve lasten ontstaan;

- **Flexibiliteit:** een organisatie die Bouwen aan MVO toepast heeft keuzevrijheid in het bepalen waar het accent gelegd wordt, zodat toepassing wordt toegesneden op de organisatie, en tot welk niveau men wil groeien;
- **Toetsbaarheid:** met Bouwen aan MVO kan een organisatie in de bouwsector zich aantoonbaar onderscheiden van anderen.

1.2 Doelgroep

Bouwen aan MVO is ontwikkeld voor bouwbedrijven, onderhoudsbedrijven, sloopbedrijven en soortgelijke bedrijven en organisaties binnen de bouwsector. Deze organisaties zijn allen direct betrokken bij het bouwproces (zie paragraaf 2.2) en kenmerken zich door hun ambitie om aan de slag te gaan met MVO of verder te groeien in hun MVO ambitie en inspanningen.

De toeleverende industrie voor de bouwsector (de leveranciers van bouwmaterialen zoals cement, beton en staal) behoort eveneens tot de doelgroep van Bouwen aan MVO.

Andere organisaties binnen de bouwsector (zoals architectenbureaus, branche organisaties en adviesbureaus) zijn de *belanghebbenden* (of: stakeholders) van Bouwen aan MVO.

Het benutten en ontwikkelen van de relaties met deze belanghebbenden door de doelgroep is een centraal aspect van Bouwen aan MVO.

De doelgroep past Bouwen aan MVO op vrijwillige basis toe.

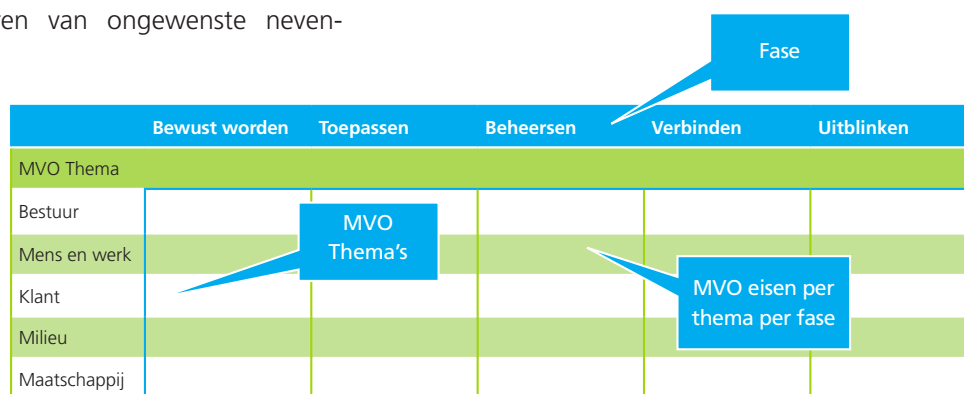
¹ Paragraaf 2.1.1 gaat nader in op het begrip MVO

1.3 Doelstelling van Bouwen aan MVO

Bouwen aan MVO helpt organisaties in de bouwsector met het bereiken van het doel van MVO in algemene zin, namelijk:

- het optimaliseren van de maatschappelijke toegevoegde waarde van de organisatie;
- het minimaliseren van ongewenste neven-effecten.

Ieder onderwerp kent diverse MVO eisen die van toepassing zijn op het onderwerp zelf én op een bepaalde MVO groeifase die de organisatie ambiert of realiseert. Er zijn vijf groeifasen die variëren van *bewust worden* tot *uitblinken*. Een organisatie heeft de groeifase voor een bepaald thema bereikt als aan alle eisen voor dat thema is voldaan.

Afbeelding 1 Bouwen aan MVO groepeert MVO eisen in thema's en fasen

In meer detail helpt Bouwen aan MVO organisaties in de bouwsector:

- de bewustwording rondom MVO te vergroten;
- MVO op een gestructureerde en concrete wijze toe te passen in hun bedrijfsvoering;
- zich met MVO zichtbaar te onderscheiden van andere organisaties in de bouwsector;
- hun MVO ambities te realiseren.

Een organisatie kan door toepassing van de MVO standaard laten zien:

- welke MVO thema's voor de organisatie belangrijk zijn en waar men actief aan werkt;
- welke MVO groeifase men ambiert en in welke groeifase men zich bevindt;
- aan welke MVO eisen men voldoet of van plan is te voldoen.

1.4 Hoe is Bouwen aan MVO opgezet?

Bouwen aan MVO geeft inzicht in de MVO thema's en onderwerpen die spelen binnen de bouwsector. Er zijn vijf kernthema's (bestuur en management, mens en werk, milieu, klant en maatschappij) die weer zijn verdeeld in diverse onderwerpen. Een organisatie die de MVO standaard wenst toe te passen kan kiezen welke thema's prioriteit krijgen en kan ervoor kiezen bepaalde thema's uit te sluiten. De MVO standaard onderscheidt daarnaast een aantal groeifasen.

Tot slot geeft de MVO standaard praktische handvatten voor het gebruik van de MVO standaard en daarmee voor het opzetten van MVO in de organisatie.

Dat maakt dat met behulp van de MVO standaard de MVO inspanning van de organisatie aantoonbaar is. Op deze manier is vergelijking van de MVO inspanning met andere organisaties in de bouwsector mogelijk.

1.5 Leeswijzer

Bouwen aan MVO heeft vier delen.

Deel A geeft een introductie voor de MVO standaard.

- hoofdstuk 2 gaat nader in op de bouwsector en MVO. Dit hoofdstuk zet uiteen wat MVO is en wat het betekent voor de bouwsector. Ook geeft het een overzicht van de basisprocessen en belanghebbenden in de bouwsector. Tot slot gaat dit hoofdstuk kort in op de belangrijkste bestaande regelingen en standaarden, degenen die het meest worden toegepast, en hoe die zijn gerelateerd aan MVO;
- hoofdstuk 3 geeft een overzicht van Bouwen aan MVO. Het hoofdstuk biedt nadere uitleg bij het raamwerk dat eraan ten grondslag ligt: het laat zien wat de MVO thema's en onderwerpen zijn, welke groeifasen er worden onderscheiden en hoe thema's en groeifasen met elkaar in verband staan;
- Hoofdstuk 4 gaat in op het gebruik van Bouwen aan MVO.

Deel B omvat de MVO standaard zelf, met de onderwerpen en eisen die per thema van toepassing zijn. Deze zijn geordend per thema:

- het thema Bestuur en Management
- het thema Mens en Werk
- het thema Klant
- het thema Milieu
- het thema Maatschappij

Deel C gaat nader in op de certificatieregeling voor Bouwen aan MVO.

Deel D omvat de overige onderwerpen: een begrippenlijst en een bibliografie.

2 De Bouwsector

Deel A: Extract bouwen aan MVO - 7

De bouw is de economische sector / bedrijfstak die zich bezighoudt met de productie van woningen en andere bouwwerken. Hiermee vervult de bouw een belangrijke economische en maatschappelijke rol.

Allereerst gaat Bouwen aan MVO in dit hoofdstuk in op wat MVO precies is en wat het betekent voor de bouwsector. Dit doet de standaard ook om aan te geven voor welke type bouwbedrijven de standaard van toepassing is. Het hoofdstuk biedt een verdere verdieping van de diverse deelsectoren in de bouw, de stappen in het bouwproces en belanghebbenden die een rol kunnen spelen in de bouwsector.

Dit is relevant in de context van MVO omdat voor uw organisatie duidelijk moet zijn waarop MVO betrekking heeft en wie daarbij betrokken zijn. Met andere woorden: als uw organisatie aangeeft dat zij met MVO bezig is, geldt dat dan voor alle bouwwerkzaamheden, processen en activiteiten? En voor alle delen van het bouwwerk? En bent u op het gewenste moment betrokken in het bouwproces? En bent u met al die processen even ver op het gebied van MVO? En hoever gaat u met het betrekken van de belanghebbenden: beperkt dat zich tot uw eigen medewerkers? Of degenen met wie u een project uitvoert? Of gaat u nog verder? En wat voor relatie heeft u met hen in het kader van MVO?

Dit hoofdstuk eindigt met de diverse standaarden en regelingen die in gebruik zijn binnen de bouwsector. Het is relevant om daar kennis van te nemen, omdat ze een zekere overlap hebben met Bouwen aan MVO.

2.1 MVO binnen de bouwsector

2.1.1 Wat is MVO?

In steeds meer organisaties staat het thema Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)² hoog op de agenda. Dat geldt ook voor de bouwsector. MVO wordt door sommige organisaties gezien als een mogelijkheid om zich te onderscheiden met nieuwe, duurzame producten of diensten. Voor anderen gaat het vooral om de oplopende kosten van grondstoffen en energie, het duurzame inkoopbeleid van andere organisaties, verdergaande regelgeving of druk van belanghebbenden zoals werknemers of financiers. En voor de één heeft het betrekking op donaties, vrijwilligerswerk of een actieve rol in de gemeenschap en voor weer een ander gaat het gewoon om fatsoenlijk ondernemen.

Het navolgende gaat verder in op de begrippen *duurzame ontwikkeling* en *Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)*.

“Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie wereldburgers, zonder dat daarbij het vermogen van toekomstige generaties in gevaar wordt gebracht om in hun eigen behoefte te voorzien”.

Aldus de vermaarde omschrijving van de Brundtland-Commissie van de Verenigde Naties in 1987. Deze definitie van duurzaamheid wordt nog steeds veel toegepast. Bouwen aan MVO gebruikt deze definitie daarom ook.

² Een andere term voor MVO die in gebruik is, is Duurzaam Ondernemen. Er is in essentie geen verschil tussen beide begrippen.

Bij duurzaam of maatschappelijk verantwoord *ondernemen* gaat het om:

- het optimaliseren van de maatschappelijke toegevoegde waarde van de organisatie;
- het minimaliseren van ongewenste neven-effecten.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is dus veel meer dan betrouwbaar, degelijk en vooral fatsoenlijk ondernemen.

MVO gaat ook over veel meer dan alleen het milieu. Bouwen aan MVO kijkt in hoofdlijn naar drie aspecten: mensen (People), winstgevendheid (Profit) én het milieu (Planet). Deze drie aspecten worden ook wel de drie P's genoemd. Succesvol MVO betekent dat deze drie P's in harmonie de benodigde aandacht krijgen:

- People: aandacht voor mensen binnen en buiten de organisatie;
- Profit: aandacht voor maatschappelijke en economische waarde: kosten versus opbrengsten;
- Planet: aandacht voor de gevolgen voor het milieu.

Deze drie aspecten verdeelt de MVO standaard weer in diverse MVO thema's die op hun beurt weer zijn verdeeld in onderwerpen.

2.1.2 Wat betekent MVO voor de bouwsector?

De bouwsector is als geen ander in staat oplossingen te vinden voor duurzaamheidsvraagstukken waar de samenleving zich mee geconfronteerd ziet. Dit behoort in feite tot hun kerntaak, samen met het bieden van economische en maatschappelijke meerwaarde bij de uitvoering hiervan. Of het nu gaat om het duurzaam gebruik van bouwmaterialen, veiligheid op de bouwplaats, energiezuinige woningen, duurzaam wonen of grote

maatschappelijke vraagstukken zoals huisvesting, bereikbaarheid, leefbaarheid, watermanagement, veiligheid of zeespiegelstijging, de bouwsector ontwerpt én bouwt er oplossingen voor.

Oprachtgevers en klanten streven dan ook steeds vaker het doel na om bij nieuwe en bestaande woningen en andere gebouwen te investeren in het energiezuiniger maken van hun woning c.q. gebouw. Dit kan rendabel zijn en wordt door de overheid gestimuleerd.

Het voorgaande zou je kunnen samenvatten als *duurzaam bouwen*.

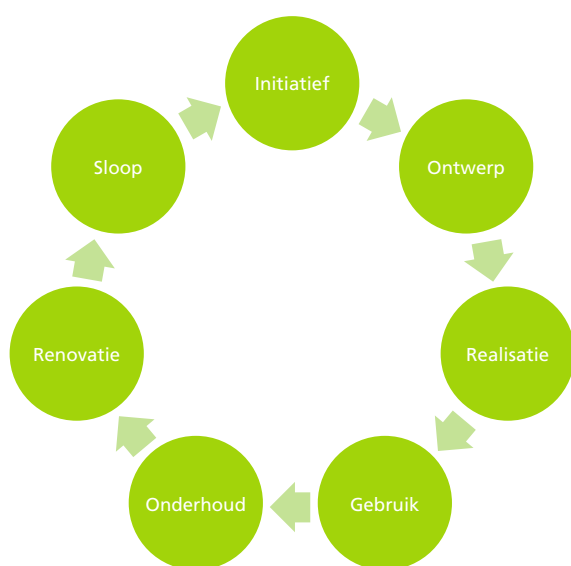
De voorkeur van een opdrachtgever of een klant voor MVO gaat vaak nog verder dan de oplossing zélf. Deze belanghebbenden zijn, net als de bouwsector zelf, bezig met MVO in hun bedrijfsvoering. De overheid bijvoorbeeld heeft al enige tijd een beleid ingevoerd voor 100% duurzaam inkopen (dit wordt gefaseerd ingevoerd vanaf 2010). Bedrijven die kunnen voldoen aan de gestelde MVO criteria bij aanbestedingen zijn de leveranciers voor de overheid van de toekomst. Anticiperen op MVO is daarom van groot belang. Ander opdrachtgevers, zoals woningcorporaties en zorg-/onderwijsinstellingen, hebben een sterk maatschappelijke rol en geven de voorkeur aan leveranciers die zichtbaar meegaan in die rol.

Deze ontwikkelingen kunnen worden samengevat als *MVO in de bouw*.

De bouwsector is verdeeld in diverse deelsectoren. De meest gebruikte indeling is die in Burgerlijke en utiliteitsbouw (B & U), Grond-, weg en waterbouw (GWW), afbouw en onderhoud, installatiebedrijven en toeleverende industrie. Bouwen aan MVO is voor al deze deelsectoren in de bouwsector van toepassing. De MVO eisen die zijn gesteld in Bouwen aan MVO, zijn toegespitst op de MVO onderwerpen die in de bouwsector en de deelsectoren spelen.

2.2 Het bouwproces

Het bouwproces omvat de activiteiten aan een bouwwerk gedurende de levensduur van het bouwwerk. Het kan gaan om het maken van het bouwwerk, maar ook om het onderhouden of buiten gebruik nemen (sloep) van het bouwwerk. Omdat steeds hogere (MVO) eisen aan een bouwwerk worden gesteld is goede afstemming tussen de verschillende belanghebbenden (in bijvoorbeeld bouwteams) en activiteiten noodzakelijk. Het bouwproces kent verschillende fasen; in Afbeelding 2 zijn ze in hoofdlijn weergegeven en in een zekere volgorde.³ In de paragrafen hierna worden de verschillende fasen kort toegelicht.

Afbeelding 2 fasen in het bouwproces

2.2.1 Initiatief

- Tijdens de initiatieffase wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd om vast te stellen of een idee van een initiatiefnemer voor het realiseren van een bouwwerk haalbaar is. De plaats voor dit bouwwerk is het bouwterrein;
- Nadat is gebleken dat een idee haalbaar is, zal duidelijk moeten worden wat de eisen, wensen en randvoorwaarden zijn waaraan

het bouwwerk van de initiatiefnemer moet voldoen. Dit kan worden vastgelegd in een programma van eisen (PVE). Alles wat na het PVE tot stand komt, dient te voldoen aan dit PVE. Daarnaast moet het PVE kunnen worden vertaald in een ontwerp. Het PVE bestaat uit een ruimtelijk PVE en een Functioneel/ Technisch PVE.

2.2.2 Ontwerp

Tijdens de ontwerpfase wordt een voorlopig en een definitief ontwerp opgesteld.

- Het voorlopig ontwerp omvat de ontwikkeling van een globale voorstelling van het bouwproject. Deze betreft de situering, de architectonische verschijningsvorm, de hoofdindeling, de structurele en constructieve opzet en de financiële aspecten;
- De werkzaamheden voor het maken van een definitief ontwerp omvatten het vastleggen van het bouwproject. Vastgelegd worden de verschijningsvorm, de interne en externe structuur, de constructieve- en bouwfysische opbouw en de financiële aspecten. Verder wordt in deze fase een beeld per element verkregen van de opbouw, het materiaalgebruik en de afmetingen en wordt een compleet beeld per ruimte verkregen (ruimtestaat). Ook komt duidelijk naar voren hoe de constructie en de warmte/elektrische installaties in het ontwerp zijn geïntegreerd. Details zijn al zover uitgewerkt dat een goed architectonisch beeld is te vormen.

Daarna volgt de bouwvoorbereiding en de prijs- en contractvorming:

- De bouwvoorbereidingsfase omvat de werkzaamheden die erop gericht zijn om het bouwproject zo nauwkeurig mogelijk vast te leggen, zodat het uitvoeringscontract kan worden gesloten. Concreet komt dit neer op het

³ Er zijn diverse processchema's voor de bouwsector beschikbaar, zoals NEN 2699 (vervanger van 2634) en het model waarop de Arboretgeving is gebaseerd. In het kader van MVO specificeert Bouwen aan MVO onderhoud, renovatie en sloep afzonderlijk.

aanvragen van de bouwvergunning, het maken van een bestek en/of prestatie omschrijving met bestek- en/of prestatietekeningen en het opstellen van een begroting die kan worden vergeleken met een inschrijfbegroting;

- Bij de prijs- en contractvorming wordt de aanbestedingsvorm (zoals openbare aanbesteding) bepaald, waarin duidelijk wordt hoe prijsaanbiedingen worden verkregen voor de uitvoering van het bouwproject. Onder deze fase valt ook het geven van inlichtingen en de gunning. Vaak worden ook nog prijsonderhandelingen gevoerd met de aannemer.

2.2.3 Realisatie

- In deze fase wordt het bouwwerk gerealiseerd. Tijdens de uitvoering dienen nog veel gegevens ter beschikking te komen, zoals werktekeningen en materiaalmonsters. Voor de bouwbegeleiding is het belangrijkste het erop toezien dat het werk wordt uitgevoerd naar de eisen van het gesloten uitvoeringscontract.
- In een tijdsplanning staat in welke tijd ernaar gestreefd wordt om het bouwwerk te realiseren. De tijdsduur is afhankelijk van levertijden, arbeidsinzet en invloeden van buitenaf (weersomstandigheden, onrust, stakingen, etc.). De planning omvat beslismomenten, levertijden en uitvoeringstijden gedurende het bouwproces.
- In de opleveringsfase wordt bepaald of het bouwbedrijf aan zijn contractuele verplichtingen heeft voldaan middels inspectie door de (vertegenwoordiger van) de opdrachtgever, doorgaans twee weken voor de bouw gereed is. Tekortkomingen worden verholpen.

2.2.4 Gebruik

- Na de oplevering kan de opdrachtgever het bouwwerk in gebruik nemen of verhuren dan

wel verkopen aan een andere partij. Tijdens deze fase zal het bouwwerk beheerd en planmatig of correctief onderhouden worden. In de loop der jaren zullen veranderingen in het ruimtegebruik en veranderingen aan de eisen aan bijvoorbeeld het comfort of energieniveau aanleiding zijn voor veranderingen aan het bouwwerk.

2.2.5 Onderhoud

- Onderhoud is het in stand houden van de fysieke hoedanigheid van een bestaand bouwwerk. Onder het normale onderhoud vallen alle werkzaamheden met een onderhoudscyclus van 7 à 10 jaar, zoals periodiek schilderwerk. Onderhoud met een langere cyclus, zoals het vervangen van timmerwerk, heet groot onderhoud.
- Groot onderhoud is gericht op het in stand houden van de bouwtechnische staat van een woning/gebouw door het wegnemen van bouwtechnische gebreken. Groot onderhoud gebeurt in een meeromvattende, projectmatige opknopbeurt, waarbij ook verbeteringen kunnen plaatsvinden.

2.2.6 Renovatie

Renovatie is het verbeteren, veranderen of vernieuwen van een bouwwerk waardoor het beter voldoet aan de eisen van de eigenaar.

- Laagniveau renovatie of 'kleine beurt' is technisch gezien vrijwel gelijk aan grootonderhoud. Het verschil is dat te vervangen bouw delen altijd worden opgewaarderd naar het huidige standaardniveau.
- Middenniveau renovatie houdt in dat bouwtechnische gebreken worden aangepakt én het standaardniveau wordt verbeterd. Voorbeelden zijn het toevoegen van een doucheruimte, het aanbrengen van isolatie en

het vernieuwen van de installaties.

- Bij hoogniveau renovatie wordt een bouwwerk aangepast en verbeterd tot de kwaliteit van nieuwbouw. De kosten ervan kunnen 60 of 100% van de kosten van nieuwbouw zijn, of meer.

Renovatie doorloopt dezelfde stappen als een nieuwbouw project. Dat betekent dat er een initiatief-, ontwerp- en realisatiefase is.

2.2.7 Sloop

- Na verloop van tijd komt het moment waarop een bouwwerk vervallen is. Het is dan constructief, functioneel of economisch onbruikbaar. Als renoveren geen optie is, dan zal het bouwwerk worden gesloopt. Sloop kan ook plaatsvinden als men grond wil vrijmaken voor iets anders.
- Tijdens het slopen kan men onderdelen hergebruiken of recylen (inzetten voor een ander doel).
- Na sloop kan een nieuw initiatief worden gestart.

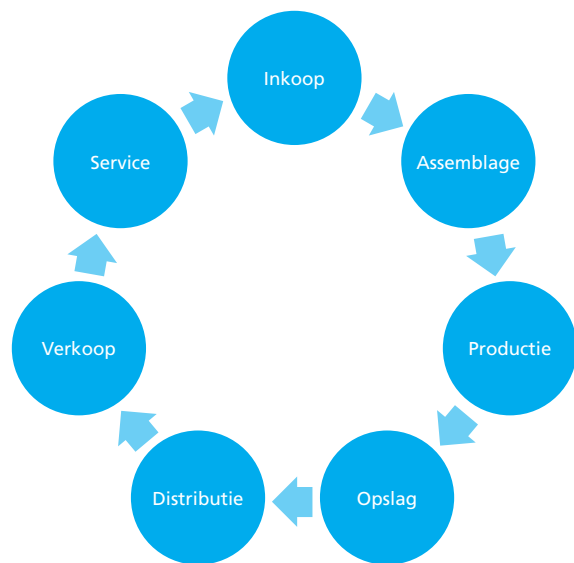
2.2.8 Tot slot

Bouwen aan MVO is van toepassing op alle stappen in het geschetste bouwproces. Voor uw organisatie is het in het kader van MVO van belang de stappen te kennen, nader te detailleren zodat ze de specifieke situatie voor uw organisatie weergeven en te weten wat de positie is van uw organisatie ten opzichte van andere organisaties, waarmee u de samenwerking met andere organisaties bevordert.

2.2.9 Het proces van de toeleverende industrie

De toeleverende industrie levert de grond- en hulpstoffen en bouwproducten die in het bouwproces gebruikt worden. Het kan gaan om producenten, handelaren en/ of toeleveranciers

van producten en diensten voor de bouw. Organisaties voor detaillisten of dienstverlenende ondernemingen worden er niet toe gerekend. De toeleverende industrie volgt een ander proces dan het bouwproces van de bouwbedrijven, zoals dat in de voorgaande paragraaf is geschetst. Het proces is in hoofdlijn weergegeven in Afbeelding 3.

Afbeelding 3 fasen in het proces van de toeleverende industrie

In de (toeleverende) industrie maakt men grofweg het volgende onderscheid in de stof- en goederenstromen die noodzakelijk zijn voor de productie van goederen:

- grond- en hulpstoffen - deze stoffen worden verwerkt tot of zijn nodig voor een product;
- afvalstoffen - stoffen die onbedoeld ontstaan en geen economische waarde meer hebben;
- bijproducten - stoffen die onbedoeld ontstaan maar wel een restwaarde hebben;
- tussenproducten - goederen die gedurende het proces ontstaan maar tijdelijk opgeslagen worden om daarna verder bewerkt te worden in datzelfde proces;
- halffabricaten - producten die later gebruikt worden door een producent om een eindproduct te maken (bijvoorbeeld kunststof elementen waar men elders een kozijn van maakt).

In het thema Milieu in Deel B van Bouwen aan MVO zijn de diverse eisen genoemd voor het verantwoord omgaan met deze stoffen. Voor de toeleverende industrie geldt, net zoals voor de organisaties die direct betrokken zijn bij het bouwproces, dat het van belang is dat uw organisatie de stappen in meer detail uitwerkt en dat de positie die de organisatie inneemt ten opzichte van andere organisaties duidelijk wordt, waarmee u de samenwerking kunt bevorderen.

2.2.10 De bouwkolom

Uw organisatie vormt een schakel of een aantal schakels in het bouwproces en / of het proces van de toeleverende industrie voor de bouw.

De schakels waarvoor uw organisatie de verantwoordelijkheid neemt en waarmee u een positie inneemt in het geheel van deze processen, vormen de waardeketen van uw organisatie. En binnen die waardeketen voert u diverse activiteiten uit. Die activiteiten worden doorgaans ingedeeld in primaire activiteiten (zoals inkoop, productie, en verkoop) en secundaire activiteiten (zoals personeelszaken, administratie en planning). De primaire activiteiten zijn de activiteiten die direct betrekking hebben op de realisatie van uw producten of diensten. Ieder van die activiteiten kosten geld. Wanneer uw organisatie in staat is de activiteiten goedkoper of beter uit te voeren van anderen, ontstaat een concurrentievoordeel.

Het geheel van de processen, waarbij u de waardeketen van uw organisatie beschouwt als een deel van de complete keten van de producent van de grondstoffen tot en met gebruik en het van de hand doen van een product (zoals een bouwwerk) door de klant, is de bouwkolom van uw organisatie.

Het denken en handelen van uw organisatie vanuit het perspectief van deze bouwkolom is relevant in het kader van MVO omdat u daardoor bijvoorbeeld niet alleen zicht hebt op het veilig en milieu-

vriendelijk gebruik van materialen in uw eigen organisatie, maar bijvoorbeeld ook al zicht hebt op de productie ervan voorafgaand daaraan. Of de herkomst van de producten, of de wijze van gebruik door de klant.

Daarnaast kunnen verdergaande vernieuwingen in de bouwsector ontstaan als de toeleverende industrie die de bouwproducten ontwikkelt en levert, samenwerkt met de bouwbedrijven die betrokken zijn bij vernieuwingen in het bouwproces. Bouwbedrijven nemen hierbij het initiatief door een sterk geoptimaliseerd bouwproces uit te werken waarna de toeleverende industrie specifieke, op dit nieuwe bouwproces toegesneden bouwproducten, ontwikkelt.

Bouwen aan MVO specificeert in het thema Bestuur de eisen met betrekking tot de bouwkolom.

2.2.11 Denken in ketens

U kunt nog verdergaan dan het denken en handelen vanuit de samenhang van processen in de bouwkolom. De bouwkolom is in feite de samenhang van processen binnen de bouwsector zelf. Andere sectoren, zoals het onderwijs en de zorg, denken en handelen ook steeds vaker vanuit de samenhang in processen binnen hun sectoren. Door kennis te nemen van die processen en daarop in te spelen, kan uw organisatie zich verder onderscheiden van anderen. Dit wordt wel aangeduid als het denken in ketens. U kunt bijvoorbeeld inspelen op de verwachte groei of krimp binnen het onderwijs of de zorgsector en hierop de bouwactiviteiten afstemmen. Of u kunt met kennis van de speciale eisen en behoeften die binnen deze sectoren spelen, de gebouwen of woningen die u realiseert beter afstemmen op deze behoeften.

Het denken in ketens én dit ook doen komt in Bouwen aan MVO vooral terug in eisen van de hoogste fasen, de fasen 4 en 5.

2.3 Belanghebbenden

Belanghebbenden of stakeholders zijn mensen en organisaties waarmee u een relatie heeft in die zin dat de één een economisch of maatschappelijk belang heeft bij de ander en vice versa. De relatie kan ook zijn dat u afhankelijk van elkaar bent. En het kan ook zijn dat u invloed op elkaar uitoefent. In het kader van MVO is het belangrijk dat u uw belanghebbenden identificeert. Dit houdt in dat u weet:

- wie uw belanghebbenden zijn en hoe relevant deze zijn;
- wat belanghebbenden van u kunnen verwachten en van u eisen;
- welke verwachtingen u zelf heeft van uw belanghebbenden.

En als een belanghebbende voor u relevant is, dan zult u deze moeten betrekken bij uw werkzaamheden. Naarmate u verder bent met uw MVO inspanning, zult u steeds meer aandacht schenken aan het zorgvuldig omgaan met de belanghebbenden.

Op die manier kunt u bijvoorbeeld in een vroeg stadium de mogelijkheden of onmogelijkheden van een bouwproject zichtbaar krijgen en kunt u overleggen over alternatieven. U kunt beter de werkzaamheden afstemmen. En uiteindelijk zorgt u hiermee voor tevredenheid bij alle betrokken partijen.

U kunt er actief aan werken om de relaties met belanghebbenden op te bouwen, te verbeteren en te beheren. Dit is belangrijk om ook na een bouwproject te weten wat er speelt, na te gaan of mensen tevreden blijven en te polsen of er nieuwe behoeften zijn.

Het omgaan met belanghebbenden, oftewel samenwerking, is een rode draad die door alle MVO thema's loopt. Het is daarmee een principe dat ten grondslag ligt aan veel van de gestelde eisen in Bouwen aan MVO. In het thema bestuur is

er daarnaast een separaat onderwerp aan gewijd. In de volgende paragrafen schetst Bouwen aan MVO de belanghebbenden die betrokken kunnen zijn bij een bouwwerk en hun relatie tot MVO en de regeling. Afbeelding 4 geeft ze weer. De begrippen die we gebruiken worden bekend verondersteld. In deel D treft u een begrippenlijst aan met de definities van de begrippen.

Afbeelding 4 Belanghebbenden bij de realisatie van een bouwwerk

2.3.1 Werknemer

Een werknemer is in de traditionele betekenis iemand met wie een werkgever een arbeidsovereenkomst heeft afgesloten voor het verrichten van werkzaamheden. Tegenwoordig is er steeds meer sprake van varianten daarop. Denk aan bijvoorbeeld ZZP'ers die uw organisatie inhuurt, en waarmee wel een overeenkomst wordt gesloten, maar geen arbeidsovereenkomst. Deze groep mensen rekent Bouwen aan MVO ook tot de werknemers van de organisatie. U kunt het begrip nog breder zien door iedereen die direct betrokken is bij een (bouw) project te beschouwen als werknemer, waarbij u in zekere zin verantwoordelijkheid draagt voor hun welzijn.

Werknemers vinden het vaker dan voorheen

van belang dat de organisatie waarin zij werken duurzaam is. Ze hechten steeds meer waarde aan het integreren van MVO in de bedrijfsvoering, dienstverlening of productie. Daarnaast hechten zij waarde aan het “nieuwe werken”, een flexibele manier van werken waarbij er meer vrijheid, maar ook meer verantwoordelijkheid voor de werknemer is. In wat bredere zin gaat het om de cultuur van de organisatie, waarin er ruimte is voor dialoog en problemen bespreekbaar zijn. Tot slot speelt de gezondheid van de werknemer een steeds belangrijker rol, waaronder de Arbo omstandigheden, veiligheid en een goede werk / privé balans.

2.3.2 Klant

De klant is degene in wiens opdracht een bouwwerk gemaakt wordt of in wiens opdracht een product of dienst geleverd wordt. De klant kan in zijn rol als opdrachtgever of initiatiefnemer ook de eigenaar en (toekomstige) gebruiker van een bouwwerk zijn; vaker nog zijn die rollen gescheiden. In een aantal gevallen kan er bij een bouwwerk ook sprake zijn van de vertegenwoordiging van een opdrachtgever, zoals een stedenbouwkundige of architect. In relatie tot MVO dient u ervoor te zorgen dat u uw klanten transparante informatie verschaft over uw producten of diensten, dat u eerlijke contracten afsluit, dat u rekening houdt met de gezondheid van de klant tijdens het gebruik van uw producten of diensten en zorgt voor de veiligheid van uw producten of diensten.

Ook kunt u ervoor zorgen dat u duurzame consumptie stimuleert, bijvoorbeeld door klanten te wijzen op duurzame alternatieven voor materialen, producten en diensten. En als u daar zelf niet mee komt, kunt u van uw klanten een steeds mondiger houding verwachten. De klant stelt steeds hogere eisen aan bijvoorbeeld het energieverbruik van een woning, maar wil ook weten of er duurzame materialen gebruikt worden in een bouwwerk en

wil invloed uitoefenen op de keuze ervan. Daarnaast verwacht de klant in zijn algemeenheid meer flexibiliteit en keuzemogelijkheden in een bouwtraject. Particuliere klanten, tot slot, zijn steeds vaker medebeslissers bij het (her) inrichten van een woonwijk of de keuze van een bouwlocatie en zijn mede-architecten bij het ontwerp en de realisatie van een bouwwerk zodat optimaal aan hun (woon)wensen wordt voldaan.

2.3.3 Leverancier

Een leverancier is een organisatie bij wie uw organisatie goederen of diensten inkoopt. Duurzaam inkopen betekent dat uw organisatie gelijktijdig milieu, sociale en economische belangen afweegt bij het selecteren van leveranciers en hun goederen of diensten. Die afweging dient voor uw leveranciers duidelijk te zijn, met andere woorden: u zult moeten specificeren wat u precies verstaat onder duurzaamheid, zodat een leverancier er ook aan kan voldoen.

Bij die afweging is ook de positie van uw organisatie in het aanbestedingsproces van de opdrachtgever relevant: hoe eerder u betrokken bent, hoe meer invloed u kunt uitoefenen op materiaal en productkeuzes. Wat betreft de keuze voor materiaal en producten die u inkoopt gelden niet alleen duurzaamheidscriteria voor de wijze waarop deze geproduceerd zijn, maar ook criteria voor het uiteindelijke gebruik door de klant. Zo vindt de grootste CO₂ uitstoot van een product doorgaans plaats tijdens de gebruiksfase. U houdt hier in relatie tot MVO rekening mee bij de keuze van de leverancier. Dit vereist dat u, naast duidelijke selectiecriteria, ook moet zorgen dat de door u gewenste duurzaamheid vanaf de productie bij de bron tot en met het uiteindelijke gebruik meetbaar is.

2.3.4 Financieel belanghebbende

Een financieel belanghebbende helpt uw organisatie met de financiën van uw organisatie of is de

financier van een bouwwerk of project uitgaande van het rendement daarvan. Naast het maken van winst als (mogelijke) kernwaarde van de organisatie spelen andere waarden zoals maatschappelijke verantwoordelijkheid, integriteit, transparantie en duurzaamheid een steeds belangrijkere rol.

Dat geldt wellicht voor uw organisatie, maar ook steeds vaker voor de financieel belanghebbende die bij uw financiering dergelijke waarden meeweegt. Een financieel belanghebbende zal in een krimpende woning- en bouwmarkt waarin investeringen achterblijven en waarin efficiency bij bouwbedrijven geen onderscheid meer kan maken, rekening houden met een consolidatiegolf waarbij alleen die bedrijven overblijven die zich onderscheiden met andere waarden.

Wellicht is duurzaamheid binnen die ontwikkelingen over enkele jaren niet eens meer een modewoord of een middel om uw organisatie te onderscheiden van anderen, maar een basisvoorwaarde om te mogen bouwen.

Wat betreft de Nederlandse woningmarkt is er steeds grotere druk op de hervorming van de financiering ervan. Gestreefd wordt naar een duurzamere financiering die efficiënter is (dus zonder omvangrijke overheidssteun en met minder fiscale prikkels voor schuldfinanciering), waarbij de overgang schokvrij en geleidelijk moet gaan en dus het waardebehoud en de betaalbaarheid van woningen daardoor niet in gevaar komt. Dat vereist creatieve oplossingen van de bouwsector in samenwerking met de diverse (financieel) belanghebbenden.

2.3.5 Partner

Een partner is een organisatie die de gemeenschappelijke belangen van de bouwsector sector en daarmee uw organisatie, behartigt. Een partner kan zorgen dat partijen bij elkaar gebracht worden, opkomen voor het belang van de sector, zorgen dat kennis wordt uitgewisseld, of zorgen voor vak

ontwikkeling. Voorbeelden van partners zijn brancheverenigingen, kenniscentra en opleidingsinstituten.

Een partner is van grote waarde bij het bereiken van de duurzaamheidsdoelstellingen van uw organisatie. Zij kunnen u de expertise en middelen bieden die u anders zelf in uw organisatie zou moeten ontwikkelen.

2.3.6 Bevoegd gezag

Onder het bevoegd gezag vallen overheidsinstanties die bevoegd zijn besluiten te nemen (op grond van een wet of regeling) en beschikkingen af te geven (zoals een vergunning of een subsidie). De overheid streeft ernaar de wet- en regelgeving en de lastendruk te verminderen en de bouwsector meer vraaggericht en innovatief te laten zijn. Dat betekent dat er meer verantwoordelijkheid aan de (bouw)bedrijven wordt overgelaten.

In het bouwbesluit van 2012 is er al sprake van vermindering en vereenvoudiging van bestaande regels. Ook wordt meer nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid voor de naleving van de bouwvoorschriften en de kwaliteit van de bouw bij private partijen in het bouwproces. Tot slot is het voornemen van de overheid dat opdrachtgevers kunnen kiezen of ze toetsing en toezicht op de bouw zelf (laten) uitvoeren of dat ze dit laten doen door de gemeente. In relatie tot Bouwen aan MVO betekent dit dat u, om te groeien in uw MVO ambitie, méér moet doen dan wat de wet minimaal voorschrijft.

2.3.7 Maatschappelijke groepering

Een maatschappelijke groepering heeft sympathie voor een bepaald ideaal of doel en wil graag verandering bewerkstelligen. U kunt in het kader van maatschappelijke betrokkenheid (maatschappelijk betrokken ondernemen) besluiten een dergelijke groep (financieel) te ondersteunen of te sponsoren. U geeft dan aan een goed doel. U kunt ervoor kiezen een groepering te ondersteunen die feitelijk

weinig met uw bedrijfsactiviteiten te maken heeft of juist kiezen voor een groepering die gerelateerd is aan uw bedrijfsactiviteiten, zodat er wederzijds voordeel kan ontstaan.

Maatschappelijke groeperingen kunnen zich ook tegen u keren. Denk aan omwonenden van een bouwproject die zich organiseren om overlast te beperken. Of een actiegroep die voor het behoud van een bepaald natuurgebied is. In het kader van MVO is het van belang dat u op een verantwoorde wijze omgaat met de belangen van deze groepen.

2.4 Bestaande regelingen en standaarden

Binnen de bouwsector zijn al diverse regelingen / standaarden in gebruik rondom bijvoorbeeld milieu, kwaliteit, veiligheid en arbeidsomstandigheden. Bouwen aan MVO vormt als het ware een paraplu of koepel over deze regelingen heen: de eisen die in de MVO standaard gesteld worden, overlappen in een aantal gevallen met eisen binnen een andere regeling. In 3.2 is dit in de specificatie van de eisen van de MVO standaard toegelicht; per eis wordt daar verwezen naar de eisen in een bestaande regeling, daar waar dit van toepassing is.

Bouwen aan MVO kan goed worden gebruikt in combinatie met de andere MVO standaarden. Echter, als u aan een eis voldoet in Bouwen aan MVO, vervangt dat nog niet de (formele) verplichting te voldoen aan een vergelijkbare eis in een bestaande standaard. Bouwen aan MVO is derhalve geen substituut voor bestaande regeling en standaarden, evenmin als de standaard dit voor wet- en regelgeving is.

Onderstaand zijn de belangrijkste generieke regelingen binnen de bouwsector opgesomd. Daarnaast zijn diverse regelingen speciaal voor de deelbranches binnen de bouwsector, zoals voor sloopwerkzaamheden. De veelgebruikte regelingen zijn hieronder opgesomd.

2.4.1 Generieke regelingen in gebruik binnen de bouwsector

- ISO 14001 is de standaard op het gebied van milieumanagement. ISO staat voor International Organization for Standardization;
- ISO 9001 is de standaard op het gebied van kwaliteitsmanagement;
- OHSAS 18001 is de standaard op het gebied van Arbo- en veiligheidsmanagement. Of geeft de OHSAS 18001 vereisten die aanwezig moeten zijn in een goed veiligheidsmanagementsysteem op het terrein van de Arbo en veiligheid. OHSAS staat voor Occupational Health and Safety Assessment Series;
- VCA* staat voor Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers (VCA). Het is een certificeerbare controlelijst voor aannemers waarmee zij aan kunnen tonen dat zij veiligheid en gezondheid beheersen tijdens het uitvoeren van werkzaamheden op de werkvloer. Tevens bevat deze norm aanvullende eisen om het veiligheidsbewustzijn tijdens het werk te verhogen;
- VCA**: het VCA twee-sterrencertificaat is met name bedoeld voor hoofdaannemers en bedrijven met meer dan 35 fte operationeel personeel. Naast directe beheersing van VGM op de werkvloer betreft VCA** ook de VGM-structuur;
- VCA-P: Dit is een VGM-checklist Aannemers met specifieke aanvullende eisen voor de petrochemie naast eisen ten aanzien van de directe beheersing van VGM op de werkvloer en de VGM-structuur;
- CO₂-Prestatieladder is een instrument om bedrijven te stimuleren het eigen energiegebruik en CO₂-emissie te kennen en te verminderen. De aantoonbare inspanning om CO₂-uitstoot te reduceren kan worden beloond bij aanbestedingen in de vorm van een (fictieve) korting op de inschrijfprijs.

3 Het raamwerk van Bouwen aan MVO

Deel A: Extract bouwen aan MVO - 17

3.1 Inleiding

Bouwen aan MVO is een MVO regeling voor de bouwsector die is gebaseerd op een raamwerk. Dit raamwerk is de basis voor de ordening van de diverse MVO eisen binnen de regeling. De MVO eisen zijn geordend naar:

- Vijf MVO thema's en daarbinnen diverse MVO onderwerpen. Dit is een inhoudelijke ordening. MVO eisen die betrekking hebben op hetzelfde onderwerp staan op deze manier bij elkaar. Het raamwerk geeft op hoofdlijnen kort en kernachtig aan waarover de diverse thema's gaan;
- Vijf MVO groeifasen. Iedere fase verwoordt de MVO ambitie die de organisatie kan nastreven: hoe hoger de fase, hoe hoger de MVO ambitie, hoe zwaarder de MVO eisen.

Op de volgende bladzijde is in Tabel 1 het raamwerk voor Bouwen aan MVO weergegeven, onderverdeeld naar MVO thema's (verticaal) en groeifasen (horizontaal). Een nadere omschrijving van de thema's is te vinden in paragraaf 3.2, de groeifasen zijn omschreven in paragraaf 3.3.

De thema's en groeifasen samen geven een indicatie van het pad dat de organisatie kan afleggen naar hogere groeifasen. Het raamwerk is daarmee voor uw organisatie een hulpmiddel bij het vaststellen van zowel uw ambitie als uw huidige positie. Met behulp van dat inzicht kunt u een MVO programma gaan samenstellen voor

uw organisatie, met concrete doelstellingen en maatregelen om te komen van waar u nu staat tot waar u naartoe wilt en de toetsing van de bereikte resultaten achteraf. Hoe u het raamwerk als hulpmiddel kunt gebruiken wordt toegelicht in hoofdstuk 4.

Het MVO raamwerk kent daarnaast vijf MVO principes. Dit zijn grondslagen van MVO die steeds in de diverse thema's en fasen terugkomen, zoals de wijze van samenwerken of voldoen aan wet- en regelgeving. De principes zijn dus niet specifiek van toepassing op een bepaald thema, maar in de eisen van ieder thema komen ze wel regelmatig ter sprake. De MVO principes kunt u in het achterhoofd houden bij het vaststellen van uw MVO ambitie en het MVO groeipad. Een korte toelichting op de principes staat in paragraaf 3.4.

	1 Bewust worden MVO kennis opdoen en incidenteel toepassen.	2 Toepassen MVO kennis omzetten in aantoonbare prestaties.	3 Beheersen MVO inzetten voor continue verbetering.	4 Verbreden MVO door intensieve samenwerking met belanghebbenden.	5 Uitblinken Maatschappelijke waarde is het beginsel.
MVO Thema					
Bestuur en Management	<ul style="list-style-type: none"> De leiding van de organisatie creëert ruimte voor eerlijk zakendoen, ethiek en behoorlijk gedrag en geeft het voorbeeld. 	<ul style="list-style-type: none"> De leiding van de organisatie heeft een MVO visie en voert deze planmatig uit. 	<ul style="list-style-type: none"> MVO maakt op basis van een lange termijn visie volledig deel uit van de organisatie; MVO inspanningen hebben volledige betrokkenheid van werknemers. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie faciliteert medewerkers en belanghebbenden in samenwerken; De organisatie stimuleert eigen initiatief en duurzame vernieuwing. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie participeert actief in het verduurzamen van de maatschappij vanuit een fundamentele overtuiging; De organisatie is toonaangevend voor de bouwsector; De organisatie werkt op basis van maatschappelijke kosten en opbrengsten.
Mens en werk	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie verricht inspanning om veiligheids- en gezondheidsrisico's van werknemers te verminderen; De organisatie beschermt rechten van medewerkers. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie heeft structureel inzicht in en neemt maatregelen rondom de ontwikkeling, de rechten en het welzijn van medewerkers; De organisatie bindt werknemers en biedt sociale zekerheid. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie verbetert continu de veiligheid, gezondheid en welzijn van werknemers; De organisatie respecteert structureel de rechten van werknemers; De organisatie biedt mogelijkheden voor permanente ontwikkeling. 	<ul style="list-style-type: none"> De veiligheid, gezondheid, het welzijn en rechten van werknemers en belanghebbenden van de organisatie, zijn in lijn met externe ontwikkelingen; Er is regelmatige afstemming met belanghebbenden in de vorm van sociaal overleg. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie loopt voorop als het gaat om de veiligheid, gezondheid, rechten, ontwikkeling en het welzijn van de werknemers en belanghebbenden; De vernieuwing van de organisatie creëert betekenisvolle werkgelegenheid.
Klant	<ul style="list-style-type: none"> De producten en diensten van de organisatie voldoen aan minimale gezondheids-, milieue- en veiligheidseisen; De klant krijgt doelmatige informatie. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie geeft voorlichting en nauwkeurige informatie over werkwijzen, producten en diensten; De organisatie sluit transparante contracten. 	<ul style="list-style-type: none"> De processen van de organisatie zijn zodanig ingericht dat ze duurzaam gebruik van producten en diensten bevorderen; Producten en diensten worden gemaakt op basis van een zo lang mogelijke levensduur. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie bevordert de duurzame consumptie van diens producten en diensten en het duurzaam gebruik van gebouwen en infrastructuur. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie neemt de verantwoordelijkheid voor het gebruik van haar producten en diensten door de klant; De organisatie ziet de maatschappij als klant.
Milieu	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie voldoet aan de verplichtingen van de milieuwet- en regelgeving; De organisatie voldoet aan milieu afspraken van haar klanten en de branche-organisatie. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie kent de directe effecten op het milieu en neemt maatregelen om het effect te verminderen; De organisatie biedt milieu informatie. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie kent zowel de directe als de indirecte milieueffecten; De organisatie realiseert een structurele verbetering van haar milieuprestatie. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie voert een open dialoog met interne en externe belanghebbenden over milieuvraagstukken; De organisatie gaat gericht aan de slag met suggesties van deze belanghebbenden. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie is een voorbeeld voor de maatschappij als het gaat om haar milieu prestatie; De organisatie heeft aantoonbaar een nul-emissie of een netto positieve bijdrage aan het milieu.
Maatschappij	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie is geaccepteerd door de maatschappij en kan voortbestaan. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie is betrokken bij de lokale gemeenschap en doet maatschappelijke investeringen. 	<ul style="list-style-type: none"> Maatschappelijke investeringen zijn afgestemd op de kenmerken van de organisatie. 	<ul style="list-style-type: none"> De organisatie is als merk in de branche en bij haar klanten bekend om haar bijdrage aan de maatschappij. 	<ul style="list-style-type: none"> Het gezicht en de kern van de organisatie zijn haar bijdrage aan een duurzame maatschappij.

Tabel 1 Het raamwerk voor de MVO standaard

	1 Bewust worden MVO kennis opdoen en incidenteel toepassen.	2 Toepassen MVO kennis omzetten in aantoonbare prestaties.	3 Beheersen MVO inzetten voor continue verbetering.	4 Verbreden MVO door intensieve samenwerking met belanghebbenden.	5 Uitblinken Maatschappelijke waarde is het beginsel.
MVO Principe					
Vernieuwen	<ul style="list-style-type: none"> • Incidenteel problemen oplossen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Problemen structureel oplossen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Proactieve beheersing van problemen met ruimte voor vernieuwing. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ongebruikelijke oplossingen samen met belanghebbenden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Radicale innovatie in de bouwsector.
Samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken op basis van vak en functie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken op basis van resultaat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken op basis van toegevoegde waarde van de organisatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken op basis van co-creatie en de belangen van de bouwsector. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken op basis van co-creatie en de belangen van de samenleving.
Nakomen van normen en wetten	<ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen van aansprakelijkheid en faalkosten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reageren op belanghebbenden. 	<ul style="list-style-type: none"> • De organisatie neemt zelf verantwoordelijkheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met anderen verantwoordelijkheid nemen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verleggen van maatschappelijke normen.
Ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemen uiteindelijk gericht op kostenbeheersing en winst. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemen gericht op kwaliteit en het behoud van de reputatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemen gericht op groei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemen gericht op marktwaarde en onderscheidingsvermogen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemen gericht op maatschappelijke waarde.
Sturing	<ul style="list-style-type: none"> • Vakmatig regisseren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Controleren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Delegeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Participeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren.

Vervolg Tabel 1 Het raamwerk voor de MVO standaard

3.2 De vijf MVO thema's

Bouwen aan MVO groepeert de vele MVO onderwerpen naar vijf thema's. Deze groepering maakt de diverse MVO onderwerpen overzichtelijk. Daarnaast bundelt ieder thema een bepaalde (vereiste) deskundigheid op het gebied van MVO. De thema's worden hieronder nader toegelicht.

3.2.1 Bestuur en Management

Het bestuur en het management van de organisatie spelen een belangrijke rol bij het scheppen van de juiste kaders en randvoorwaarden waarbinnen MVO in de organisatie en diens omgeving tot stand komt en succes kan hebben. Deze randvoorwaarden komen als MVO onderwerpen en bijbehorende eisen terug in het thema Bestuur en Management. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- **omgaan met belanghebbenden:** samenwerking en het omgaan met en het betrekken van belanghebbenden (waaronder de werknemers);
- **transparantie:** de zorg voor betrouwbare informatie over de (MVO) prestaties van de organisatie;
- **verantwoording:** verantwoordelijkheid nemen en verantwoordelijkheid afleggen (accountability);
- **ethisch gedrag:** de normen, waarden en bedrijfscultuur van de organisatie.

Het creëren van de kaders en randvoorwaarden voor MVO geeft daarnaast ook de verplichting te (laten) controleren op de naleving van MVO. Die controle op de naleving wordt aangeduid als governance.

MVO vereist een actieve ondersteuning van- en overtuiging bij het management om het succesvol te laten zijn in de organisatie. Goed bestuur en management zijn dus een randvoorwaarde voor het succes van MVO en dit thema is daarmee een basis en een middel om de overige thema's te realiseren.

3.2.2 Mens en Werk

Het thema Mens en Werk gaat over de gezonde en duurzame arbeidsrelatie tussen de werkgever en diens werknemers en andere partijen waarmee een arbeidsrelatie bestaat, zoals onderaannemers en ZZP'ers. De basis van deze arbeidsrelatie bestaat uit wederzijdse rechten en plichten op het gebied van werkomstandigheden, zoals veiligheid, werktijden, overleg en salaris. Deze relatie dient met zorg te worden bewaakt en uitgebouwd.

Daarnaast levert de organisatie via zijn werknemers een belangrijke bijdrage aan de maatschappij in de vorm van werkgelegenheid, voorzien in levensonderhoud, scholing, persoonlijke ontwikkeling en sociale zekerheid.

Door op deze manier te investeren in medewerkers en (directe) belanghebbenden zoals (onder) aannemers worden ze feitelijk onderdeel van het bij u aanwezige kapitaal in intellectuele, maatschappelijke en economische zin.

Tot slot is een vitaal, gemotiveerd en divers personeelsbestand dat gelijke kansen heeft, van belang voor de continuïteit en ontwikkeling van uw organisatie.

Het thema Mens en Werk besteedt aan het voorgaande aandacht in de volgende onderwerpen:

- **arbeidsrecht:** de omgang met het recht dat de verhouding tussen werkgever en werknemer regelt;
- **arbeidsrelatie:** de zorg voor gezonde verhoudingen tussen werkgever en werknemers of andere belanghebbenden;
- **personeelsbeleid:** de maatregelen die de organisatie neemt gericht op arbeid;
- **gezondheid en veiligheid:** het (wettelijk verplicht) voorkomen en verminderen van veiligheids-, gezondheids- en welzijnsrisico's;
- **persoonlijke ontwikkeling:** de zorg voor training en ontplooiing van medewerkers;

- **discriminatie:** het voorkomen dat er (onrechtmatig) onderscheid gemaakt wordt tussen mensen en groepen.

Het thema Mens en Werk kent ook nog een beperkt aantal eisen die over het thema als geheel gaan. Ze staan genoemd in het thema onder “Algemeen”.

De gestelde eisen in het thema Mens en Werk voorzien in het voldoen aan deze wederzijdse rechten en plichten, de gewenste bijdrage van de organisatie aan de maatschappij door de werknemers, de gewenste investering in medewerkers en de continuïteit en ontwikkeling van de organisatie.

3.2.3 Klant

Het thema Klant gaat over de het gedrag van de organisatie in relatie tot haar klanten. Denk hierbij in eerste instantie aan goede en eerlijke informatie die de organisatie biedt aan haar klanten over haar producten en diensten, het voorkomen van gezondheids- en veiligheidsrisico's bij het gebruik van de producten, het bieden van productondersteuning en het oplossen van klachten en geschillen.

MVO biedt daarnaast diverse mogelijkheden om de klant blijvend te binden aan de organisatie. Bedenk hierbij dat in de afgelopen jaren de verwachtingen van klanten zijn gestegen. De organisatie zal aan hogere eisen moeten voldoen om de band met haar klanten voor langere termijn te verstevigen.

Dit kan door bijvoorbeeld:

- volledige transparantie over producten of diensten te bieden;
- zoveel mogelijk vrijheid aan de klant te bieden zowel voor als na de beslissing tot aankoop;
- te helpen met verhogen van het veilige en gezonde gebruik van producten en diensten;
- duurzame consumptie te stimuleren;
- co-creatie van bouwwerken of projecten samen met de klant;

- continu te innoveren en nieuwe functionaliteiten te ontwikkelen voor een breed publiek. Het thema Klant werkt het voorgaande uit in de volgende onderwerpen:

- **communicatie en informatie:** het bieden van transparante informatie over uw producten en diensten, waaronder wettelijk verplichte informatie over kwaliteit en veiligheid;
- **contractvorming:** de zorg voor begrijpelijke, duidelijke, eerlijke en volledige contracten;
- **gezondheid en veiligheid:** de (wettelijke verplichte) zorg van de organisatie voor de veiligheid van haar producten en het voorkomen van gevaarlijke situaties;
- **duurzame consumptie:** de bijdrage van de organisatie aan de gezondheid, het milieu en de maatschappij beredeneerd vanuit de consumptie van haar producten en diensten;
- **dienstverlening, ondersteuning en het oplossen van klachten en geschillen:** het bieden van garantie en de zorg voor onderhoud, service en reparatie ten aanzien van de producten van de organisatie;
- **privacy en gegevensbescherming:** de zorg van de organisatie voor de persoonlijke gegevens van klanten.

Voldoen aan de gestelde eisen in het thema klant leidt uiteindelijk tot tevreden en loyale klanten, die een belangrijke voorwaarde voor een blijvende gezondheid en daarmee het succes van uw organisatie zijn.

3.2.4 Milieu

Het thema Milieu gaat over de invloed die uw organisatie uitoefent op het milieu. Het milieu is de omgeving waarin organismen (mensen, planten en dieren) leven. De activiteiten van de organisatie beïnvloeden het milieu in de vorm van:

- vervuiling door de uitstoot of emissie naar lucht, water en bodem;

- de uitputting van (natuurlijke) hulpbronnen;
- klimaatverandering;
- de aantasting van de biodiversiteit van de omgeving en de natuurlijke leefgebieden.

In het thema Milieu komt dit in de volgende onderwerpen aan de orde:

- **vervuiling**: het voorkomen van de vervuiling van het milieu en het vermijden van het gebruik van gevaarlijke stoffen;
- **hulpbronnen** de (wettelijke verplichte) zorgvuldigheid van de organisatie ten aanzien van de hulpbronnen die zij gebruikt bij het vervaardigen van producten of het leveren van diensten;
- **klimaatverandering**: de maatregelen die de organisatie neemt om de negatieve invloed op, maar ook als gevolg van, klimaatverandering te verminderen;
- **milieubescherming**, biodiversiteit en herstel van natuurlijke leefgebieden: de zorg van de organisatie voor de planten en dieren en hun verscheidenheid in een gebied.

Daarnaast kent het thema Milieu een aantal algemene milieu eisen, die voorafgaan aan de eisen van de genoemde onderwerpen. Ze zijn overkoepelend aan de meer gedetailleerde eisen van die onderwerpen.

In de eerste fasen van Bouwen aan MVO zorgt uw organisatie ervoor dat de negatieve invloed tot een minimum beperkt blijft. In latere fasen kan uw organisatie de invloed neutraliseren of per saldo zelfs een positieve bijdrage leveren aan het milieu. Want door een groeiende wereldbevolking met een stijgende vraag naar welvaart is enkel het verminderen van de milieubelasting van de organisatie niet voldoende meer.

De schaal waarop problemen zich manifesteren maken van milieu letterlijk een aandachtsgebied op mondiaal niveau. Daarom is er al langer een

beweging richting het nemen van een grotere verantwoordelijkheid van organisaties die verder gaat dan bijvoorbeeld slechts het beheersen van lokale emissies.

Naast het morele aspect speelt ook het economische aspect een rol in het thema Milieu. Denk hierbij aan de steeds hogere prijzen van grondstoffen en milieubelastingen en -heffingen.

Zonder een gezond milieu, waarmee we onlosmakelijk verbonden zijn, kunnen we als mensen en de organisaties waarin we werken, op termijn niet voortbestaan.

3.2.5 Maatschappij

Het thema Maatschappij gaat over de maatschappelijke betrokkenheid van de organisatie en het vergroten van de bijdrage van de organisatie aan de maatschappij in de vorm van de zorg voor opleiding en ontwikkeling, en het verbeteren van werkgelegenheid, inkomen en welzijn. In de hoogste MVO fase gaat het ook om het ontwikkelen van maatschappelijke innovaties, die de lokale gemeenschap of maatschappij zelf op een hoger niveau tillen.

Het thema maatschappij kent de volgende onderwerpen:

- **maatschappelijke betrokkenheid** gaat over maatregelen die u kunt nemen om de band met uw omgeving, dichtbij en verder weg te intensiveren, zodat u beter in staat bent op elkaar te anticiperen;
- **opleiding en ontwikkeling** betreft het versterken van competenties van mensen uit die omgeving en zodoende de slagkracht ervan te verhogen;
- **werkgelegenheid, inkomen en welzijn** zijn de basis voor een gezonde maatschappij. Als werkgever speelt u een belangrijke rol bij het creëren van deze basis.

Maatschappelijke betrokkenheid houdt in feite in dat u als organisatie gezien wilt worden als goede buur. Uw organisatie is tenminste geaccepteerd door de maatschappij en beter nog: gewaardeerd door de maatschappij. Dit start bij het leggen van een verbinding met uw directe omgeving. Op die wijze blijft u op de hoogte van wat daar leeft en wat er van u wordt verwacht. Ditzelfde geldt voor het leggen van een verbinding met de maatschappij in bredere zin en het leren kennen van de bijdrage die men van u wenst.

Het vergroten van de bijdrage van de organisatie aan de maatschappij is een vorm van maatschappelijke investering die niet alleen de veerkracht van uw organisatie versterkt, maar ook de omgeving waarin u zaken doet. U brengt bijvoorbeeld (lokale) werkgelegenheid, stimuleert lokale initiatieven, beschermt de lokale cultuur en het erfgoed en levert een bijdrage aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken zoals jeugdwerkloosheid. Met MVO kunt u uw omgeving versterken. En dat zal zijn weerslag hebben op het succes van uw organisatie.

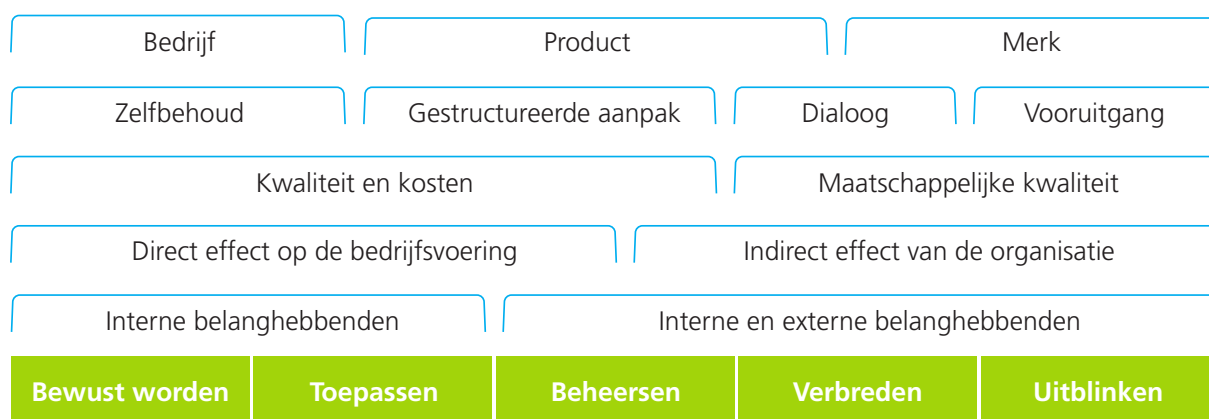
3.3 De vijf groeifasen

Ieder van de vijf MVO thema's in Bouwen aan MVO is ingedeeld naar vijf MVO groeifasen. De MVO eisen in een thema gelden steeds per groeifase en worden zwaarder naarmate de groeifase hoger is. Een hogere groeifase veronderstelt daarbij dat uw organisatie voldoet aan de eisen van een voorliggende fase. De eisen zijn dus "gestapeld". De groeifasen starten bij "bewustwording" en eindigen bij "uitblinken". U bepaalt zelf welke groeifase u ambieert per thema. Die ambitie kan ook verschillen tussen de thema's onderling. En u kiest er zelf voor welke groeifase voor uw organisatie maximaal haalbaar of zinvol is. U hoeft dus niet door te groeien naar de hoogste groeifasen, hoewel dat vanuit MVO oogpunt natuurlijk wel wenselijk is. Want hoe hoger

de groeifase, hoe groter uw bijdrage aan MVO. In de paragrafen hierna wordt ieder van de groeifasen in detail toegelicht.

Om eerst wat gevoel te krijgen bij iedere groeifase worden enkele kenmerken van de groeifasen weergegeven in Afbeelding 5. De kenmerken gaan in op de onderstaande vragen:

- Wat stelt u centraal? In de eerste fasen staat uw bedrijf of organisatie centraal en diens duurzame inspanningen. In de hogere fasen staat uw duurzame product centraal en in de laatste fasen uw merk waarbij uw klanten u als merk gaan herkennen, vanwege het duurzame karakter ervan;
- Waarop is uw MVO handelen gericht? In de eerste fasen gaat het om risicobeheersing en zelfbehoud, vervolgens om het hebben van een gestructureerde aanpak, daarna om de dialoog aan met belanghebbenden en uiteindelijk gaat het om het gezamenlijk boeken van vooruitgang;
- Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de organisatie? In de eerste fasen is er gerichte aandacht voor de kwaliteit van de producten zelf en de kostenafweging daarbij. In de latere fasen is het u te doen om de maatschappelijke kwaliteit van de organisatie. Dit is het belang van uw organisatie met haar producten en diensten voor de maatschappij;
- Welk effect streeft u na met uw MVO inspanningen? In de eerste fasen gaat het u vooral om het directe positieve effect op uw bedrijfsvoering en de bedrijfsresultaten. In de hogere fasen hecht u steeds meer belang aan de indirecte effecten van uw organisatie op anderen;
- Welke belanghebbenden betreft u en met wie houdt u vooral rekening als het gaat om uw MVO inspanningen? In de eerste fasen zijn het vooral de interne belanghebbenden, in de latere fasen zowel de interne als de externe belanghebbenden.

Afbeelding 5 Kenmerken van de MVO groeifasen

3.3.1 Bewust worden

Het gezegde “wat niet weet, wat niet deert” geeft aan dat verantwoordelijkheid voor iets pas genomen wordt als het begrepen wordt. Het bewust worden van onderwerpen die binnen MVO relevant kunnen zijn, is het begin van verduurzaming en daarom de eerste groeifase.

U gaat in deze fase op allerlei manieren actief op zoek naar informatie waarmee de bewustwording gestalte kan krijgen en kansen zichtbaar worden. De inspanningen zijn gericht op de eigen organisatie.

De opgedane kennis in de bewustwordingsfase geeft inzicht in de wijze waarop uw organisatie kan voldoen aan de verplichtingen uit wet- en regelgeving en al het andere dat noodzakelijk is uit oogpunt van zelfbehoud. In deze fase bent u in staat te voldoen aan wet- en regelgeving en in enkele gevallen is het mogelijk geïdentificeerde MVO kansen te benutten.

3.3.2 Toepassen

De opgedane kennis uit de bewustwordingsfase zet u in de toepassingsfase om in een meer gestructureerde aanpak om een traject van interne verduurzaming daadwerkelijk in te zetten. Binnen de organisatie wordt daarvoor ruimte gemaakt door werkmethoden aan te passen en processen te wijzigen met als doel negatieve MVO effecten te verminderen en positieve te versterken. Er is sprake

van meer gefundeerde verbetering doordat erop wordt gestuurd. In deze fase wordt het belang van de kwaliteit van uw product of dienst groter en wordt dit zowel intern als extern zichtbaar gemaakt om de reputatie te laten groeien. Als gevolg hiervan begint een MVO visie te ontstaan. De organisatie presteert nog niet op alle door haar gewenste MVO terreinen.

3.3.3 Beheersen

In de beheersingsfase realiseert uw organisatie zich de impact die de bouwsector heeft op de maatschappij en groeit voor u het belang van een langduriger MVO visie en bijpassend programma. U bent in staat MVO ontwikkelingen in de bouwsector te volgen en structureel en organisatiebreed toe te passen. U werkt aan uw ambitie om te komen tot positief onderscheidend vermogen op het gebied van MVO, met behulp van duidelijke en haalbare doelstellingen, voor diverse onderwerpen. U communiceert met belanghebbenden over uw activiteiten en structurele prestaties. Bij het vaststellen van MVO prioriteiten maakt u gebruik van de input van externe belanghebbenden, naast die van interne betrokkenen.

Werknemers zijn zo, naast de uitvoer, ook meer betrokken bij het ontwikkelen van het MVO programma. Indirecte MVO effecten die de organisatie veroorzaakt, waarvan anderen de

gevolgen ondervinden, worden onderdeel van uw MVO aandacht. U gaat in deze fase ook gericht aan de slag met deze indirecte effecten. In deze fase concentreert u zich wat betreft het milieu al op de bouwkolom.

3.3.4 Verbreden

In de fase verbreden verlegt u de grens van uw MVO activiteiten van uw organisatie en uw directe omgeving, naar de indirecte omgeving, de keten. Er is sprake van een bredere samenwerking met meer belanghebbenden.

In de fase verbreden staat ook veel meer dan in de eerdere fasen de mens en niet het systeem centraal. Mens-denken houdt in dat uw organisatie zich richt op zaken zoals vertrouwen, bezieling, contact, eigen verantwoordelijkheid en aandacht. Het systeemdenken houdt in dat u kosten, doelmatigheid, budget en resultaten de meeste aandacht geeft met als uitgangspunt controleerbaarheid. Deze verschuiving van aandacht richting mens komt ook tot uiting in uw nauwere samenwerking en dialoog met externe belanghebbenden. U heeft een stuwende werking, mobiliseert anderen en beweegt hen zelf naar een duurzamer bedrijfsvoering.

Door regelmatige communicatie wordt uw organisatie ook steeds meer als duurzaam merk herkend. Samen met uw belanghebbenden neemt u verantwoordelijkheid voor innovatie, waarbij het belang van de bouwsector als geheel meer voorop komt te staan, dat uiteindelijk ook het belang van uw eigen organisatie dient. In de communicatie draagt u ook zorg voor een gedeelde MVO 'taal' tussen betrokken partijen.

U dient zich te realiseren dat de lat voor wat innovatief is, verschuift in de loop van de tijd. In deze fase wordt u geacht zowel innovaties die op de markt beschikbaar zijn toe te passen (dit is de Best Beschikbare Techniek, oftewel BBT) als zelf met innovaties te komen, in samenwerking

met uw belanghebbenden. Innovaties hoeven overigens niet altijd betrekking te hebben op de verbetering van uw producten en diensten zelf. Ze kunnen ook betrekking hebben op de verbetering van het meten van de effecten van uw activiteiten.

3.3.5 Uitblinken

De fase uitblinken kenmerkt zich door het feit dat MVO voor u geen separaat programma meer is naast uw overige bedrijfsactiviteiten. Uw organisatie is een MVO organisatie in alles wat u doet. U identificeert kansen binnen een breder perspectief van maatschappelijke kwaliteit en weet dat dit ook van u wordt verwacht. In alles wat u doet wordt uw organisatie gedreven door de vraag: hoe wordt de waarde van onze activiteiten verhoogd voor de maatschappij? U bent een toonaangevende factor voor de bouwsector en heeft daardoor een aantrekkingskracht op andere belanghebbenden. U ziet het als uw rol om brede samenwerkingsverbanden op te zetten, kennis en informatie met hen te delen.

Volledige, transparante en regelmatige communicatie is voor u daarbij een vanzelfsprekendheid. Door brede participatie in de bouwkolom en daarbuiten, bent u gezamenlijk in staat te experimenteren, te leren en oplossingen te creëren voor complexere maatschappelijke problemen die gerelateerd zijn aan de bouw.

Er is in deze fase sprake van organisch – systemisch denken en werken: de organisatie en de maatschappij hebben de vorm van een organisch geheel waarin alles met alles samenhangt en waarin uw organisatie een onmisbare schakel is.

3.4 MVO principes

De MVO principes zoals ze in het MVO raamwerk staan, beschrijven een aantal grondbeginselen van MVO. De principes zijn sturend voor de groeifasen: ze bepalen waar het MVO accent gelegd wordt per fase. Zelf kunt u met de principes bepalen hoe u uw organisatie vanuit uw bestaande groeifase kunt voorbereiden op het bereiken en verankeren van een volgende fase.

Er zijn vijf principes, waarvan het accent dat gelegd wordt in de eerste fase en de laatste fase hieronder steeds kort toegelicht wordt. Het beschrijft dus steeds de twee uitersten. In het raamwerk zelf kunt u de uitwerking van de principes in de tussenliggende fasen opzoeken.

- **Vernieuwen:** van intern reactief 'brandjes blussen' en problemen oplossen waar het snel kan, richt u de blik naar buiten en stimuleert u ideeëngeneratie en maatschappelijke innovatie;
- **Samenwerken:** vanuit collegialiteit binnen uw organisatie, ontwikkelt uw organisatie zich tot een volwaardige, extern gericht partner in de bouwsector die kennis overdraagt, verbindt en bouwt aan relaties;
- **Nakomen van normen en wetten:** van reactief risicomanagement en daarmee het beschermen van de eigen organisatie wordt u normstellend, neemt u proactief verantwoordelijkheid en anticipeert u op de toekomst;
- **Ondernemen:** vanuit traditioneel organiseren rondom economische waarden op de korte termijn, zijn duurzame groei en maatschappelijke waarde voor u uitgangspunt bij het bepalen van de koers van de organisatie;

- **Sturing:** van een meer rigide top-down organisatiestructuur met duidelijke werkafspraken beweegt u naar een situatie waarbij voor medewerkers en belanghebbende zelforganisatie wordt gefaciliteerd. Uw organisatie krijgt wellicht de vorm van een coöperatie.

3.5 Tot slot

In dit hoofdstuk is een verantwoording gegeven voor de algehele opzet van de MVO standaard. De MVO thema's en groeifasen die leidend zijn, zijn daarin uiteengezet. In combinatie met de uitgewerkte principes biedt dit de overzichtstabel waar dit hoofdstuk mee is begonnen, het MVO raamwerk.

In het volgende hoofdstuk leest u hoe u de MVO standaard kunt gebruiken in uw organisatie.

4 Hoe gebruikt u Bouwen aan MVO?

Deel A: Extract bouwen aan MVO - 27

4.1 Toelichting op standaard

In Deel B zijn de MVO eisen gespecificeerd van Bouwen aan MVO. De eisen zijn op hoofdlijn ingedeeld per thema en daarbinnen staan de onderwerpen per thema. Ieder van de vijf thema's duidt Bouwen aan MVO aan met een letter:

- Bestuur en Management: **(B)**estuur
- Mens en Werk: **(A)**rbeid
- Klant: **(K)**lant
- Milieu: **(M)**ilieu
- Maatschappij: **(S)**amenleving

Per onderwerp in een thema zijn diverse eisen gedefinieerd die kunnen vallen binnen groeifase 1 tot en met 5.

Iedere eis is genummerd in de vorm "X.<1-N>". Hierbij staat de X voor de letter van het thema. Het getal daarachter is het nummer van de eis binnen het thema.

Binnen ieder onderwerp staan de eisen op

volgorde van niveau. Een gekleurd blokje naast de eis geeft het niveau of de groeifase aan. Het meest linker blokje staat voor het eerste niveau, "bewust worden", het meest rechter blokje staat voor het hoogste niveau, "uitblinken". De eisen zijn doorlopend genummerd binnen het thema.

In Afbeelding 6 is de aanduiding van de eisen geïllustreerd. "A2" is dus de tweede eis van het thema Mens en werk. Deze eis is van niveau 4: "verbreden". Het blokje rechts van de eis toont dit niveau. Zo kunt u gemakkelijk zien welke eisen tot welk niveau behoren. Onder het eisnummer is de eis zelf gedefinieerd. Een toelichting op de betreffende eis staat steeds onder ieder onderwerp. Eisen die voor zich spreken zijn niet toegelicht.

Binnen een bepaald thema hoeven overigens niet alle onderwerpen altijd hetzelfde aantal eisen te hebben. De eisen zijn ook niet altijd gelijk verdeeld over de vijf groeifasen.

Mens en werk					
Algemeer					
Het thema					
					Niveau van de eis
A2					
					Toelichting op de eis
Toelichting A2 <ul style="list-style-type: none"> • Het gaat hier om het betrekken van belanghebbenden bij (de uitvoering van) een regulier bouwtraject, om het betrekken van belanghebbenden bij het bestuur van de organisatie. • Dit zijn, naast de directe betrokken werknemers bijvoorbeeld ontwerpers, leveranciers, gebruikers en maatschappelijke groepen. Hiermee draagt u bij aan belangenbehartiging in brede zin. Zie voor een overzicht van belanghebbenden paragraaf 2.3.1 in Deel A. 					
Nummer van de eis					Onderwerp binnen het thema
Arbeidsrecht					
A3					
					Definitie van de eis
A4					

Afbeelding 6 Schematische weergave opbouw MVO standaard

Het kan zelfs voorkomen dat voor een onderwerp binnen een groeifase helemaal geen eisen gedefinieerd zijn. Bovenstaande is op geen enkele wijze belemmerend voor de toetsing; het eindresultaat wordt immers op themaniveau afgegeven en niet op onderwerpniveau.

Daarnaast kan het in enkele gevallen voorkomen dat eisen in een bepaald thema een zekere overlap hebben met eisen uit een ander thema. Dit is gedaan vanwege de modulaire opbouw van Bouwen aan MVO: als u ervoor kiest prioriteit te geven aan één of enkele thema's en daarmee de overige thema's (nog) niet uitvoert, dan zijn er binnen het gekozen thema soms toch eisen te vinden die raken aan de andere thema's. Deze eisen zijn nodig om een ieder afzonderlijk thema tot een samenhangend geheel te maken.

4.1.1 Referenties naar bestaande regelingen

Naam van de bestaande regeling	Referentie naar bestaande regeling	Paragraaf	Corresponderende eisen
SAS 18001	4.3.1	A36	
OHSAS 18001	4.4.6	A36	
VCA	2.4 / 10.2	A37	
OHSAS 18001	4.4.1	A37	
OHSAS 18001	4.3.3	A38	

Eis uit Bouwen aan MVO waaraan u voldoet als u voldoet aan de bestaande regeling

Paragraaf binnen de betreffende regeling

Afbeelding 7 Referenties naar bestaande regelingen

De tabel van referenties naar bestaande regelingen die u bij sommige onderwerpen vindt, maakt duidelijk aan welke eisen van deze MVO standaard u mogelijk al voldoet. Indien u kunt aantonen dat u gecertificeerd bent volgens een van de genoemde regelingen met bijbehorende paragraaf, wordt dit als gelijkwaardig met de in deze regeling gestelde eis gezien. De eis kan als voldaan worden beschouwd.

Aan het eind van een thema zijn de diverse losse tabellen per onderwerp nog eens samengevat, zodat in één overzicht duidelijk is wat de overlap is met bestaande regelingen.

4.2 Toepassing van de standaard in uw organisatie

4.2.1 De ambitie vaststellen

Het MVO overzicht uit paragraaf 3.1 is naast het overzicht van eisen bedoeld om u een houvast te geven bij het bepalen van uw huidige MVO positie. Met die startpositie als basis kunt u bepalen waar u naar toe zou willen groeien. Indien u ambities heeft die verder gaan dan uw huidige positie kunt u het gebruiken om zicht te krijgen op waar u uw organisatie anders zou kunnen inrichten.

Deze standaard verplicht u daarbij tot niets; u kiest zelf de thema's waarop u getoetst wilt worden, welke groeifase u voor die thema's wilt bereiken en de manier waarop uw dit wilt bereiken.

Bedenk bij het vaststellen van de ambitie wat uw zogenaamde 'cirkel van invloed' is: wat kunt u wat binnen uw vermogen ligt veranderen? En wat zou u wellicht wel willen veranderen, maar moet u aanvaarden omdat uw invloed te beperkt is? En wat zou u kunnen doen om uw invloed te vergroten? Bedenk ook dat u zich niet overal verantwoordelijk voor hoeft te voelen. Uw inspanning inzake MVO moet realistisch blijven.

4.2.2 Toetsing gedurende de uitvoering

Nadat u uw ambitie heeft vastgesteld, kunt u in samenwerking met de voor u belangrijke belanghebbenden voor uw organisatie een route uitstippen aangevuld met concrete doelstellingen en gerichte actie om die doelen te bereiken. Bij het vaststellen van een dergelijk programma kunt u

uzelf continu de vraag blijven stellen wat belangrijk is voor uw organisatie en wat belanghebbenden van uw organisatie verwachten. Het is goed te realiseren dat die verwachtingen evenredig kunnen zijn met de grootte van uw organisatie. Van een grote organisatie met veel potentiële maatschappelijke impact wordt in de regel nu eenmaal meer inspanning verwacht dan van een kleine.

De diversiteit aan MVO thema's geeft aan dat groei als gevolg van uw inspanningen binnen meerdere thema's tot uiting kan komen en dat het elkaar versterkt. Het omgekeerde is ook voorstelbaar. Bijvoorbeeld: door een innovatie loopt bij u de werkgelegenheid terug. U automatiseert uw productie en reduceert daarmee de hoeveelheid afval. Het effect op het thema milieu is positief; het heeft echter een drukkend effect op het thema Mens en Werk.

Tijdens de uitvoer van uw verbeterprogramma kan regelmatige toetsing door de organisatie zelf, in samenspraak met belanghebbenden of door een onafhankelijke toetsingsorganisatie, helpen om te kijken of de ambities binnen de door uw organisatie gestelde tijd, kunnen worden waargemaakt. Gegevens die u daarbij verzamelt helpen in een later stadium bij het aantoonbaar en aannemelijk maken dat beoogde eisen door uw organisatie zijn behaald. De bewijslast hiervoor ligt namelijk bij u.

4.2.3 Het resultaat toetsen

Uw MVO inspanningen resulteren uiteindelijk in het behalen van hogere prestaties die u extern kunt laten toetsen. Om voor een groeifase positief getoetst te worden dient aan alle betreffende eisen binnen een thema te zijn voldaan. De eisen zijn zodanig vastgesteld en geformuleerd dat ze een breed spectrum van MVO bestrijken. Alleen in gezamenlijkheid bewijzen ze hun nut voor uw organisatie en de maatschappij als geheel. Het behoort echter tot uw mogelijkheden om een eis "niet van toepassing" te verklaren. Het spreekt voor zich dat dit goed beargumenteerd dient te worden, waarvoor de bewijslast wederom bij u ligt. Uw argumentatie kan bijvoorbeeld zijn dat iets niet in het bedrijfsbelang is vanwege bijvoorbeeld de concurrentiegevoeligheid van de informatie of niet mogelijk is in een bepaalde functie.

Een gedetailleerde beschrijving van het proces van toetsing staat in Deel C Toetsingsregeling.

Inhoudsopgave Deel B: De regeling

Deel B: Extract bouwen aan MVO - 30

1	Bestuur en Management	4
	Omgaan met belanghebbenden	4
	Transparantie	5
	Verantwoording	8
	Ethisch gedrag	10
2	Mens en werk	13
	Algemeen	13
	Arbeidsrecht	13
	Arbeidsrelatie	14
	Personeelsbeleid	16
	Gezondheid en veiligheid	18
	Persoonlijke ontwikkeling	19
3	Klant	22
	Communicatie en informatie	22
	Contractvorming	23
	Gezondheid en veiligheid	23
	Duurzame consumptie	25
	Dienstverlening, ondersteuning en het oplossen van klachten en geschillen	25
	Privacy en gegevensbescherming	26
4	Milieu	28
	Vervuiling, afval en gevaarlijke stoffen	28
	Hulpbronnen	30
	Klimaatverandering	32
	Milieubescherming, biodiversiteit en herstel van natuurlijke leefgebieden	34
5	Maatschappij	36
	Maatschappelijke betrokkenheid	36
	Opleiding en ontwikkeling	37
	Werkgelegenheid, inkomen en welzijn	38

Inhoudsopgave Deel C: Toetsingsregeling

Deel C: Extract bouwen aan MVO - 31

1	Organisatie van de certificatie-instelling	5
1.1	Algemene eisen	5
1.2	Toezicht	5
1.3	Openheid	5
1.4	Competentiemanagement	5
1.4.1	Algemeen	5
1.4.2	Competenties van medewerkers met een auditingfunctie	5
1.4.3	Competenties van medewerkers met een reviewtaak	6
2	Werkwijze certificatie-instelling	7
2.1	Algemene eisen	7
2.2	De aanvraag	7
2.3	De toelating	7
2.3.1	Het auditprogramma (auditplan)	7
2.3.2	Het auditteam	7
2.4	Audittijd	7
2.5	Aansluiting bij bestaande certificatietrajecten	8
2.6	Vooronderzoek	8
2.7	Implementatie-audit	8
2.8	Resultaten en rapportage van audits	8
2.9	Besluitvorming	9
2.10	De verklaring	9
2.11	Schorsing en intrekking	9
2.12	Klachten en beroep	9

Inhoudsopgave Deel D

Deel D: Extract bouwen aan MVO - 32

1	Begrippenlijst	4
2	Bibliografie	10